

Temakart

Regionalt verdifulle kulturlandskap

Hva er et kulturlandskap?

Kulturlandskapet er alt landskap påvirket av mennesker. Menneskers bruk av naturen har gitt ulike kulturlandskap. Jordbrukets kulturlandskap er landskapet som er skapt gjennom århundrers drift for å produsere mat. Beiting, slått, brenning og høsting av lauv på trærne er de gamle tradisjonelle driftsformene som har bidratt sterkt til variasjonen i naturtyper i kulturlandskapet, og til varierte landskap.

Om temakartet

Kartet er en sammenstilling av ulike tidligere landskapsregistreringer, utvalg og beskrivelser. Det er tatt med 50 landskapsområder, både av nasjonal og regional verdi. I tillegg kommer i alt 276 kjerneområder fra Rapport 9/1996, Fylkesmannens Miljøvernnavdeling. Disse kjerneområdene framtrer som egne figurer inni eller utenfor landskapsområdene. Ved arronderingen av landskapsområdene er det lagt vekt på å inkludere flest mulig kjerneområder (i alt 118 kjerneområder). Kjerneområdene er stort sett naturbeiter og enger, og andre verdifulle biologiske kulturlandskapselement (vassdrag med vegetasjonsbrem, alleer, store monumentale trær etc.). Verdiene er eksakt avgrenset, og omfatter ikke buffersoner eller landskapsrom.

Kriterier

De regionalt verdifulle kulturlandskapene i kartet er valgt ut på bakgrunn av disse kriteriene:

- Regionalt verdifulle kulturlandskap:
 - Biologiske og kulturhistoriske verdier. Kontinuitet, særpreg, artsmangfold, sjeldenhet, representativitet, urørthet/inngrep, tilstand/hevd, undervisnings-/forskningsobjekt, naturskjønnhet/estetiske kvaliteter, friluftsliv, tilgjengelighet/tettstedsnærhet og helhetlige landskap
- Østfoldlandskap av regional betydning:
 - Regionalt viktige kulturlandskap: kjerneområder med rik naturstruktur, markante kulturminner, høy symbolverdi og estetisk kvalitet - avgrenset til jordbrukslandskap
 - Regionalt viktige kystlandskap: de viktigste restområdene med representativ kystnatur og intakte gamle kulturmiljøer på fastlandet og hovedøyene hvor selve landskapsbildet er lite berørt av hytter og andre forstyrrelser
- Nasjonale kulturlandskap:
 - Karakteristiske kulturlandskapstyper for fylket som ikke er så vanlige utenfor Østfold; et utvalg herregårdslandskap med ulik naturgeografi, et utvalg storslåtte ravine- og evjelandskap i indre Østfold begrenset til beitemark og andre eksponerte kulturmarkstyper i åpne jordbrukslandskap, landskap hvor beiting, raviner, evjer, lunder, vann, vassdrag og kulturminner er viktige elementer og to kystlandskap med stort artsmangfold

Bakgrunnsdata

Kartet bygger på registreringer og avgrensinger gjort av Fylkesmannen i Østfold i rapportene Verdifulle kulturlandskap i Østfold - rapport 9a/1996, rapport 1-1993 Østfoldlandskap av regional betydning og i arbeidet med å utpeke nasjonale kulturlandskap på oppdrag av Miljødirektoratet i 2005. Med unntak av at landskapstypen motorveilandskap er tatt ut, er kartet identisk med det som ble utarbeidet til «Datagrunnlag for Fylkesplanens arealstrategi» i 2007.